

Landskap: Skåne Upptecknare: Lieten Hammerin, Håselholm
 Härad: _____ Berättare: Janne Skorsén
 Socken: Kristianstads Berättarens yrke: fältsköv
 Uppteckningsår: 1953 Född år 1870 i Kristianstads

Stadsstraditioner från Kristianstads. s. 1-6.

Begvarning. s. 1, 4.

Original. s. 1.

Skridsko åkning. s. 1.

Badning. s. 2.

Udden. s. 2.

Värmpiletten. s. 2-3.

Lövhyddor. s. 3

Medel mot kikhosta. s. 3.

Gas i kyrkan. s. 3-4.

1:a maj. s. 4

Renhållning. s. 4

"Lilkojs". s. 4-5.

Dop. s. 5

Kyrkostämning. s. 5

Konfirmation. s. 5.

Fiseri och bröllop. s. 5-6.

Namnsgagar och födelsedagar. s. 6.

Familjekonserter. s. 6.

ACC. N:R M. 13067: /.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

Vid begravning gick folk vid sidan om begravningsvagnen med stora lyktor. Och så var där i allmänhet illuminerat i alla fönster och på gator där begravningståget gick.

På Barbacka fanns det en krog som låg intill handskmakeriet, som fanns där på mitten av 1800-talet. Den krogen besöktes ofta av arbetarna på handskmakeriet. På den tiden tog de sig alltid en s.k. frimåndag.

Det var en lustig figur där, som var litet imbecill. Han kallades Ugglemög. Han var en gammal musikfanjunkare. Det påstås att han blivit dum av en trumpet, som han fått av kungen. Den påstods vara av silver men den var av bly. Och så hade Ugglemög blivit imbecill av den. Genom förgiftning. Han gick alltid klädd som på Karl XII:s tid. Så gick han också klädd på begravningar. Pojkarna på Barbacka brukade driva gäck med honom. Då gestikuoberade han med armarna och sparkade med benen och skrek, "Tjuvpojkar från Barbacka! Tjuvpojkar från Barbacka"!

Där Tivoli nu ligger var det förr en träskmark. På vintern var det fruset och då gick vi pojkar på skridsko ändå upp till Boulevarden. Skridskorna på den tiden var en träsula med en stålskena under. Baktill satt en hätta och så snörades skridskorna.

På läroverket fanns det en mycket snäll lärare. Han var mycket

duktig. Han kallades Lafsan för han kom lafsandes. (Demonstrerar med hasande och något knäande gång)

Det fanns inget kallbadhus i gamla Kristianstad. Barnen brukade bada i ån vid Långebro.

Det lilla området bortom yllefabriken, som kallas Udden fick sitt namn därav att det var en liten udde av grus som gick ut i vattnet. Vi barn sa alltid: "Ska vi gå ut till udden och leka." Det namnet blev sedan vanligt. Så var där en man som hette Vendel. Han köpte området och han godtog namnet Udden. Och sedan har det alltid hetat Udden."

På Rådstugukällaren var jag varje julafton. Jag är ju fältskär, så jag blev kallad av tjänsteskal. Det var den verkliga källaren. Det var inget ordentligt golv, utan det var ^{ett}knöligt och tilltrampat jordgolv. Spött och snus och kräk och kanske avföring med var nedtrampat i golvet och ingrott i väggarna. Ja fy för tusan, vilken stank. Det var väggfasta bänkar, det fanns inga fönster och inget fast ljus.

På Näsby fält gjorde man värnplikten på den tiden. Det var 14 dagar då. Man låg i tält. Maten kokte man i en grop som låg strax norr därom. Om lördagskvällarna kom Vendes artilleris musikkår. De spelade och dansen pågick ända till 12 på natten. Sen gick man

ACC. N:R M. 13067:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

hem.

Jag minns en gång, det var en söndag och folk hade kommit till de inkallade för att besöka dem, så blev en officer underrettad om att en man var drucken i ett tält. Han hade fått för mycket av den besökandes "goodsaker". De värnpliktiga fick order om att gå på folkmassan med dragna sablar.

✓ Vid midsommartid byggdes här allmänt vid alla gårdar lövhyddor. Det höll man då på med i början av 1800-talet och man slutade väl inte förrän omkring 1910.

Vid fängelset låg gasverket. Nu ligger där brandstationen. Då man hade kikhosta skulle man gå upp på retortemn och andas in ångorna från kolen. Då blev man bra.

Skolpojarna skulle gå i kyrkan varje söndag. Var gång vi gick från kyrkan öppnades spritbolaget, som låg nära intill. Det var ingen uppbygglig syn för oss småpojkar att se usla människor, som stod i kö för att få sprit.

ACC. N:R M. 13067:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

Innan kyrkan fått någon stående kör så sjöng vi skolpojkar på högmässan. Det var några utvalda. För det fick vi 12 kr per år.

De förnämsta hade begravningsplats inne i kyrkan. Det var prostens Flygare som gjorde slut på detta. Det slutade på 1880 talet.

Den första maj klockan 5 på morgonen blåstes våren in. Det var parad på stadens gator.

Eldsvåda tillkännagavs med kanonskott. Musikpojkar sprang omkring och blåste eldsvådesignaler. Då elden var släckt spelades glädjemusik.

Vaktmästaren på skolan hette Eklund. Han hade ~~en~~ stora öron och stor näsa. Han kallades för Pluto.

Överallt på gårdarna hade man förr dyngkistor. De tgmades en gång i månaden av en bonde som ville ha dynga till åkrarna. Det var ett stort tillhåll för råttor. Och vilken stank, ja, fy för tusan.

T.o.m. i de enklaste affärer gav man någon present vid beställning av varor. Något skulle man ha i liköp. Det var i regel en sup. Barn fick karameller. En gång hände det att en köpman skulle ge en kund liköp. Han räckte fram glaset och serverade ur karaffinen. Kunden såg litet häpen ut och själv hade han inte mer än hunnit läppja på det förrän han spottade ut det och svor en ramsa om pigan. Så tog han med sig karaffinen och försvann in i ett rum bakom butiken. Så kom han tillbaka och bjöd på riktigt brännvin. Se det

var så att han alltid hade bara vatten i karaffinen. För han kunde inte dricka brännvin med varje kund. Nu hade han glömt att sätta in också den andra karaffinen, men det ville han inte visa och därför svor han på pigan.

Mina egna barn döptes hemma. Prästen var med på kalaset. Övriga inbjudna var faddrar och närmaste släkt.

Jag är vigd på Frimurarhotellet. Det var ett litet rum med ett altare där.

Kyrktågning förekom inte under min tid vad jag vet.

När man konfirmerades var man ungefär 14 år. Undervisningen skedde under läsåret och den var på gamla rådstugan i andra våningen. Konfirmationen var på våren. Jag tror det var i samband med påsken. Pojkarna var svartklädda. hade vit halsduk. Några blommor förekom inte. Inga presenter heller, nej. Flickorna hade lång svart klädning. Efter konfirmationen hade de kortare klädning. Håret brukade de också göra kortare. Det var nog så fram till 1910-talet. På 1890-talet klipptes håret och krullades.

När jag friade gav jag min hustru ett stiligt och äkta guldarmband. Självt fick jag en klackring av henne. Några äktenskapsförmedlare har jag inte hört talas om. Flickan bestämde själv, om hon ville gifta sig eller ej. Det är ju klart att man frågade sin svärfar in spe t. ex. så här, "Farbror har väl inget emot att

o.s.v."Men då hade man ju redan fått ja av flickan.På bröllopet var det sedan en liten fest.De närmaste släktingarna och vännerna deltog.Man dansade kronan av bruden.Det angågs lyckosamt.När brudparet kom till sin nya bostad hade man klätt hela trappan upp och i våningen.Så brann det en transparent.Välkommen, stod det på den.Det var en låda med ett ljus i och framför öppningen var det ett genomskinligt papper med ordet välkommen på.Så drack vi ett litet glas champagne.

Före bröllopet bjöd min sväger mina släktingar på frukost och min svärfar bjöd på middag.På bröllopskalaset var inte prästen med.Han skötte bara det rent kyrkliga, sen gick han.

I de flesta fall var det marskalkar vid bröllop.Man spelade musik till också då de unga tu gick in och ut ur kyrkan.Jag tror det var Söderman.Någon skjutning förekom inte på bröllopskvällen.

Namnsdagar firade man litet.Födelsedagarna firades ju mera. Men det kommer jag inte mycket ihåg om.

Vi hade familjekonserter.Det var på Frimurarhotellet.Vi hade en fin musikkår.Det var på 1888 90-talet.Runt väggarna var det småbord.Man satt och åt och orkestern spelade.Vid ena långväggen satt alltid militära personer.

